

Handläggare: Helene Pettersson
Telefon: 08-508 27496

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2012-06-12 p 17

Länsstyrelsens förslag till Vård- och utvecklingsplan för Kungliga nationalstadsparken

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr 314-331-2004

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Länsstyrelsen har remitterat förslag till en vård- och utvecklingsplan för Kungliga nationalstadsparken. Planen ska ge en samlad bild av de mål och riktlinjer som finns för parkens vård och utveckling. Den ska användas som grund för inriktning och prioriteringar i fråga om skötsel, underhåll och utveckling. Länsstyrelsen vill särskilt veta att den målbild som redovisas överensstämmer med innehållet i respektive aktörs egna mål- och inriktningsdokument samt om de sakuppgifter som står under rubriken ”Upplysningar” under varje delområde är korrekta. Förvaltningen har inga egna styrdokument som rör nationalstadsparken utöver stadens fördjupade översiktsplan för området. Förvaltningen anser dock att den

föreslagna nya indelningen av delområden på södra Djurgården kan skapa otydlighet om vilken målbild som ska gälla. Förvaltningen lämnar i tjänsteutlåtandet synpunkter på innehållet i planen även i andra delar. Bl.a. anser förvaltningen att avsnittet om juridiska förutsättningar ska kompletteras så att det tydligare framgår vilken typ av intresseavvägningar som behöver göras i framtiden till följd av stadens expansion och utveckling. Vidare har förvaltningen särskilt betonat att utöver nationalstadsparkens unika eklandskap bör områdets variationsrikedom lyftas fram som betydelse för helheten.

Bakgrund

I Nationalstadsförordningen, (SFS 2009:55), föreskrivs att länsstyrelsen ska besluta om en vård- och utvecklingsplan för Kungliga nationalstadsparken. Förordningen anger att syftet med planen ska ge en samlad bild av de mål och riktlinjer för parkens vård och utveckling som finns i gällande lagar, program och annat planeringsunderlag. Den ska användas som grund för inriktning och prioriteringar i fråga om skötsel, underhåll och utveckling. I vård- och utvecklingsplanen står Nationalstadsparkens natur-, kultur och rekreationsvärden i fokus. Även utvecklingsfrågorna utgår från dessa perspektiv. I vård- och utvecklingsplanen avvägs inte natur-, kultur- och rekreationsvärdena i förhållande till andra anspråk, något som skiljer den från kommunernas översiktsplaner. Men planen ska fungera som ett underlag och vara ett stöd i formuleringen av parkens värden när intresseavvägningar gentemot andra anspråk görs.

Länsstyrelsen har nu skickat ut förslag till vård- och utvecklingsplan till Stockholm stad och andra berörda parter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått ärendet på remiss från Kommunstyrelsen, som önskar svar senast den 1 augusti.

Ärendet

Planen består av tre delar samt ett appendix om juridiska förutsättningar.

Del I – Introduktion av nationalstadsparken

Del II – Tar upp aspekter som behöver ses i ett sammanhang:

- Tillgänglighet och allmänna kommunikationer
- Eklandskapet
- Nationalstadsparkens relation till sin omgivning

Del III- 15 delområden presenteras med kort karakteristik, nulägesbild, värden och utmaningar. Slutligen ges en målbild för respektive delområde vad gäller kommande vård och utveckling. Specifika skötselåtgärder anges inte, annat än

undantagsvis. Till varje område hör också en sammanfattning om Upplysningar om styrdokument, särskilda bestämmelse samt intressenter.

Länsstyrelsen vill särskilt veta:

- att den målbild som redovisas överensstämmer med innehållet i respektive aktörs egna mål- och inriktningsdokument.
- att de sakuppgifter som står under rubriken ”Upplysningar” under varje delområde är korrekta

Förvaltningens synpunkter och förslag

Synpunkter på Appendix om juridiska förutsättningar

I Appendix om juridiska förutsättningar, under rubriken Prövning enligt miljöbalken, saknar förvaltningen en information om prövning av frågor enligt artskyddsförordningen (2007:845). Den bör tas med utifrån att området hyser arter som till exempel större vattensalamander, ett flertal fladdermusarter med flera andra arter som omfattas av denna förordning. Härutöver bedömer förvaltningen att det saknas en rättslig genomgång av bakgrunden till tillkomsten av 4 kap 7 § tredje stycket miljöbalken, dvs. bestämmelsen om undantag från huvudregeln om det skydd som gäller för en nationalstadspark enligt andra stycket. Förvaltningen anser att det är rimligt med en redovisning av att 4 kap 7 § miljöbalken genomgått en förändring.

Sveriges (och Europas) och särskilt Stockholms framtida konkurrenskraft handlar mycket om det är möjligt att upprätthålla en tillräckligt hög utbildnings- och forskningsnivå för att klara den globala konkurrensen i framtiden. Det gäller särskilt i förhållande till tillväxtekonomierna Brasilien, Ryssland, Indien, Indonesien, Kina och Sydafrika (de sk BRIIKS-länderna). Det saknas en närmare analys om den nuvarande lagstiftningen utgör ett allvarligt hinder eller inte för att stärka Vetenskapsstadens utvecklingsmöjligheter (Sambandet KI, KTH och Stockholms universitet). Det föreligger naturligtvis ingen automatisk motsättning mellan skyddet av Nationalstadsparken och ett kunskapssamhälle i världsklass. Utvecklingen bör självklart minimera intrånget, men likväl saknas en långsiktig

analys av högskolornas utvecklingsbehov i förhållande till nuvarande mycket långtgående skydd av ett av stadens mest centrala områden. Det undantag som finns i 4 kap 1 § andra stycket miljöbalken där tätortsutveckling går före skyddet av geografiska riksintressen är inte tillämpligt när det gäller reglerna i 4 kap 7 § miljöbalken.

I själva vård- och utvecklingsplanen avvägs inte natur-, kultur- och rekreationsvärdena i förhållande till andra anspråk, vilket också påpekas av länsstyrelsen. Förvaltningen anser att det är uppenbart att avvägningar kommer att behöva göras mellan dels de intressen som skyddas genom nationalstadsparkens status, dels andra angelägna intressen inom staden i takt med dess expansion. Det är mot den bakgrunden värdefullt att den rättsliga genomgången kompletteras i enlighet med vad som anges ovan.

Avstämning: om den målbild som redovisas i remissförslaget överensstämmer med innehållet i respektive aktörs egna mål- och inriktningsdokument

Miljöförvaltningen har inga egna styrdokument rörande Nationalstadsparken. Stadens främsta styrdokument för området är den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken från 2009 (FÖP Nationalstadsparken). Stadsbyggnadskontoret, som ansvarar för FÖP Nationalstadsparken, har deltagit i ett flertal samrådsmöten under framtagandet av vård- och utvecklingsplanen.

I FÖP nationalstadsparken är västra delen av Södra Djurgården indelad i två delområden, Skeppsholmen och Evenemangsparken. Medan Skeppsholmen ges en övervägande maritim inriktning, har Evenemangsparken främst en inriktning på en vidareutveckling av området som nöjes- och lustpark. I delområde Evenemangsparken beskrivs dock även de maritima värdena.

I remissen föreslås en annan indelning, Västra Djurgårdsön samt Sjögården, vilka delvis överlappar varandra. Västra Djurgårdsön utgörs av Skansenområdet och Djurgårdens västra strand från Alberget till Djurgårdsbron. Delområdet behandlar främst värden knutna till nöjen och evenemang, där målbilden anger att man ska utveckla området med utgångspunkt från tradition som nöjesområde, den unika miljön med kulturhistorisk värdefull bebyggelse, äldre träd, vatten och ett rikt

djurliv. Sjögården består av Skeppsholmen, Kastellholmen, Beckholmen men även Djurgårdens västra strand. Här ges en övervägande maritim målbild.

Miljöförvaltningen bedömer att det är svårt att utläsa om den nya indelning, enligt remissförslaget, betyder att andra avvägningar mellan intressen har gjorts, än vad som framgår i FÖP Nationalstadsparken. Miljöförvaltningen anser att den nya indelningen av delområdena kan skapa otydlighet om vilken målbild som ska gälla, det vill säga vilken karaktär som ska lyftas fram. För att förtydliga vilka avvägningar som bör göras och undvika att man gör olika tolkningar vid kommande anspråk, bör indelningen av delområden och målbilder följa FÖP Nationalstadsparken.

Avstämning att de sakuppgifter som står under rubriken "Upplysningar" under varje delområde är korrekta.

När det gäller upplysningar om andra styrdokument under Delområde Brunnsviken, vill förvaltningen påminna om den skötselplan som tagits fram för Bellevue "Skötselplan för Bellevueparken. Norra delen med Stallmästarholmen. Stockholm stad och Arbor konsult, 2010". Förvaltningen bedömer att de mål som anges för Bellevueparken i skötselplanen fångas upp i remissförslaget.

Synpunkter på övriga delar

I del II om Eklandskapet, beskrivs Nationalstadsparkens unika ekmiljöer ur ett landskapsperspektiv, och mål anges för angivna spridningssamband. Här vill förvaltningen poängtera att de spridningssamband som nämns, Spridningssamband Haga- Brunnsviken samt spridningsväg Gärdet, inte bara behöver skyddas, utan även förstärkas. Till exempel bör man skriva in att man bör passa på att förstärka svaga ädellövssamband när man planerar nytt i Albanoområdet. En vägledning som finns i den fördjupande översiktsplanen för NSP och som tillämpas som en utgångspunkt i Albanoområdet är "*att möjligheten att förstärka spridningsfunktioner tas tillvara*". Den karta över aktuella spridningsvägar som presenteras på sidan 49 anser förvaltningen skulle kunna göras mer tydlig, så att dess användbarhet för bevarande och planering av förstärkningar ökar.

I del II har Nationalstadsparkens eklandskap lyfts fram framför andra naturvärden. Miljöförvaltningen delar uppfattningen om eklandskapets unika värden, men vill poängtera att ett av Nationalstadsparkens framstående värden är dess variationsrikedom med en mångfald av naturmiljöer och arter. Därför bör variationsrikedomen lyftas fram som betydelse för helheten i del II. Andra skyddsvärda naturmiljöer som bör få större utrymme är framför allt våtmarks- och barrskogsmiljöer. Förvaltningen vill i detta sammanhang betona att spridningsvägar för såväl eklevande arter som våtmarks- och skogsarter visserligen har ett prioriterat skydd genom nationalstadsparken men att det också, som ovan beskrivits, finns andra angelägna allmänna intressen som under vissa omständigheter ska beaktas när Stockholm utvecklas.

Förvaltningen anser att de målbilder för vård och utveckling som föreslås under del III i stort är välformulerade, men saknar måltext om vissa skyddsvärda naturtyper i några delområden. I delområde Vetenskapsstaden behandlas områdets ekmiljöer detaljerat, vilket är positivt, men vi saknar en målbild för områdets våtmarker samt strändernas ekologiska värden. Förvaltningen anser dock, i likhet med länsstyrelsen, att utbildning och forskning behöver öka för att möjliggöra utveckling och tillväxt i samhället. Universitet och högskolor fyller här en viktig funktion. Därför måste avvägningar rörande möjligheter till expansion av forsknings- och utbildningsinstitutioner inom området göras i framtiden, vilket också lyfts fram i förarbetena till undantagsbestämmelsen i 4 kap 7 § tredje stycket miljöbalken (prop. 2008/09:110 s. 6).

I delområde Norra Djurgården skulle målbilden för barrskogen kunna kompletteras, med utförligare beskrivning av de biologiska värdena så som behovet av grov, äldre ved, dock med hänsyn till områdets rekreations- och kulturvärden.

Den 23 maj 2011 beslutade kommunfullmäktige om interimistiskt skydd enligt 7 kap. 24 § miljöbalken för vissa träd i Kungliga nationalstadsparken i Stockholms stad. Av miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) följer att tillsynsansvaret för dessa träd ligger på miljö- och hälsoskyddsnämnden. I vård- och utvecklingsplan för NSP finns det interimistiska skyddet nämnt i Appendix och under avsnittet om Eklandskapet. I egenskap av tillsynsmyndighet vill förvaltningen understryka behovet av upplysning till markägare och verksamhetsutövare om trädens värde och skydd.

Bilagor

1. Vård- och utvecklingsplan för Kungliga nationalstadsparken. Remiss från länsstyrelsen.